

”JAG SER ATT DET HÄR KAN VA’ MIN FRAMTIDA STAD”

UNGA VUXNAS UPPLEVELSER
AV ATT LEVA OCH BO I VÄSTERVIK

Anna-Lena Borg
Kristine Crondahl
Lisa Hedman

Rapport i
korthet

Det här forskningsprojektet tar sin utgångspunkt i tidigare studier som har gjorts i Västervik och som presenterats i kortrapporterna *”Det handlar om att kompromissa” – unga vuxna samtalar om livsval, framtidstankar och hur det är att bo och studera i Västerviks kommun* (Beckman, 2018) och *”Här är ganska nice, men...” – ungdomars tankar om Västervik och vad som är viktigt i livet* (Holm, Henriksen & Beckman, 2019). Föreliggande studie genomfördes under 2019 och fokuserar på unga vuxna i åldern 20–30 år som har valt att flytta till eller återvända till Västervik. Vilka var anledningarna till att de flyttade (tillbaka) till Västervik? Hur upplever de att det är att leva och bo i Västervik? Upplever de att flytten till Västervik har påverkat deras liv, och i så fall hur? Vilka reflektioner gör de kring valet att stanna kvar eller ej?

Studien är liten i sin omfattning, men i materialet ser vi ändå att vissa teman återkommer från tidigare studier genomförda såväl nationellt som internationellt. De upplevelser som de unga vuxna i studien delar med sig av anser vi vara värdefulla. Upplevelserna visar på anledningar som kan finnas kring att bosätta sig i en mindre stad som Västervik, likväl som på att det kan finnas en ambivalens kring vad flytten innebär. Förhoppningen är att den här studien kan bidra med ytterligare perspektiv kring livet på mindre orter och vad som kan ses som styrkor respektive utmaningar för mindre kommuner när det gäller att locka unga vuxna som inflyttare.

FÖRFATTARE

Kristine Crondahl är fil. dr. i hälsovetenskap och verksam universitetslektor i socialt arbete vid Högskolan Väst. Hennes forskningsintresse är socialt utsatta gruppers hälsa och empowerment, psykisk ohälsa och hälsans sociala bestämningsfaktorer.

Anna-Lena Borg är fil. master i barn- och ungdomsvetenskap. Hon är idag verksam som universitetsadjunkt i socialt arbete vid Högskolan Väst.

Lisa Hedman är fil. mag. i socialt arbete och tredjepartslicentiand i arbetsintegrerat lärande med inriktning mot barn och unga – hållbar kommunutveckling vid Högskolan Väst, verksam på Campus Västervik.

Likt tidigare nämnda studier är även denna genomförd som ett samverkansprojekt mellan den barn- och ungdomsvetenskapliga forskningsmiljön (BUV) på Högskolan Väst och Campus Västervik. Rapportens tre författare har arbetat gemensamt med samtliga delar av både studien och rapporten. Kristine Crondahl har varit ansvarig forskare i projektet.

Vi vill rikta ett stort tack till de unga vuxna som har deltagit i studien som informanter och generöst delat med sig av sina tankar, reflektioner och upplevelser kring att flytta (tillbaka) till en mindre stad som Västervik. Tack för foton som för er symboliserar Västervik och för tillåtelse att använda dem i rapporten. Vi vill även tacka Västervik Framåt, Inflyttarservice och Campus Västervik för att ni har hjälpt oss att nå ut med information om vår studie och delat med er av era erfarenheter kring att möta nyinflyttare.

INNEHÅLL

Bakgrund	4
Västervik.....	4
Kunskapsläge.....	4
Undersökning	7
Syfte och frågeställningar.....	7
Metod och material.....	7
Resultat	9
Att flytta från, flytta till eller återvända till Västervik.....	9
Att må gott.....	10
Att känna sig hemma och att landa.....	11
Att stanna kvar eller ej.....	13
Ändrad syn på livet?.....	14
Diskussion	16
Platsen och betydelsen av sociala relationer och sammanhang.....	16
Livet på en mindre ort.....	17
Att gå in för landning.....	18
Referenser	19

BAKGRUND

Västervik

Västerviks kommun är belägen på ostkusten och har sin stadskärna vid vattnet. Fiskaretorget och promenadstråket ut mot Slottsholmens myntbrygga samlar både lokalbor och turister under framförallt sommar-månaderna. De olika bryggorna i centrum bjuder in till båtliv såväl som bad. Kommunens slogan ”Västervik – skärgårdsstaden i Småland” är talande för de som besöker och bor i staden och upplever den under sommarmånaderna.

Kommunen har en befolkning på omkring 36 500 invånare och befolkningmängden har varit relativt oförändrad de senaste tio åren (vastervik.se). Västervik lockar först och främst unga barnfamiljer. En undersökning som genomfördes 2014 (Kairos Future, 2016) visar att de främsta grupperna inflyttare utgörs av personer i åldrarna 25–44 år och 0–4 år. Vidare visar undersökningen att den grupp som främst lämnade Västervik var unga vuxna. De vanligaste anledningarna till flytt *till* Västervik anges vara själva platsen, som i sig ses som attraktiv och anses ge möjlighet till karriär och bättre boende, samt att personer med en tidigare historia på orten, så kallade återvändare, söker sig tillbaka. Anledningarna till flytt *från* Västervik är främst en längtan efter samt en tro på bättre framtidsutsikter på annan ort, ofta en större stad, när det gäller karriär, kortare avstånd och minskade restider.

Under 2018 lämnade omkring 350 personer i åldersgruppen 18–24 år kommunen samtidigt som endast 250 personer i samma åldersgrupp flyttade dit (vastervik.se). Trots en relativt stabil befolkning-mängd finns i Västervik en problematik liknande den i andra till storleken jämförbara städer i Sverige (Boström & Dahlin, 2018; Svensson, 2006): de tappar unga vuxna. För att underlätta för inflyttare och andra som är intresserade av att veta mer om Västervik finns Västervik Framåt och Inflyttarservice.

Västervik Framåt och Inflyttarservice

Västervik Framåt är Västerviks näringslivsbolag. Det arbetar med att skapa tillväxt i kommunen och anordnar informationstillfällen för personer med anknytning till Västervik, exempelvis sommarboende, och för de som är nyfikna på orten. Det tillhandhåller också

magasinet *Västervik 365* samt nyhetsbrev med tips på evenemang, boende, arbete och fritid.

På Västervik Framåt finns bland annat Inflyttarservice som ger stöd och råd till de som funderar på att flytta till Västervik. Informationen rör bland annat boende, aktiviteter och historik om staden och kommunen. För de som nyligen har flyttat till Västervik bjuds det in till inflyttarträffar. De innehåller någon form av gemensam aktivitet och möjlighet att lära känna andra inflyttare. Inflyttarservice beskriver skälen för flytt till Västervik för målgruppen 18–30 år som att ”de allra flesta flyttar hit för arbete och i den kategorin finns en stor andel hemvändare. Det är många sjuksköterskor, läkare och psykologer som kommer till orten då sjukhuset är en viktig arbetsgivare”.

Kunskapsläge

Stanna eller återvända

Västervik är inte unikt när det gäller mönstret att unga personer flyttar från orten. Det är något som kan ses på andra mindre orter i Sverige (Boström & Dahlin, 2018) såväl som i andra länder (se ex Farrugia, 2016 som refererar till United Nations Children’s Fund, 2014). Universellt är också att unga personer som resonerar kring att stanna kvar på den mindre orten har ett dynamiskt förhållningssätt, alltså ett sätt som kan komma att förändras. Att stanna kvar är därmed en pågående process och inte ett livslångt beslut (Haartsen, Stockdale & Theunissen, 2018).

Ungas val att stanna eller inte stanna på den mindre ort där de växt upp påverkas av flera olika faktorer, bland annat föreställningar och normer. Det är inte ovanligt att det på mindre orter finns en förväntan på att unga måste flytta därifrån om de ska uppnå status, karriär och personlig utveckling (Easthope & Gabriel, 2008; Haartsen & Thissen, 2014). Dalsgaard Pedersen och Gram (2017) uttrycker det som *att flytta för att bli någon*. Unga boendes på mindre orter omges alltså ofta av en flyttkultur som innebär att den som är ung bör flytta från orten för att utveckla sig själv och sin karriär. Återflytt till uppväxtorten har på samma sätt betraktats av unga själva som ett steg tillbaka i karriärutvecklingen, men också i den personliga utvecklingen (Easthope & Gabriel, 2008; Haartsen & Thissen, 2014).

Bilderna över staden, såsom de på gatorna och över vattnet, betyder dels det vackra i staden, men även det lugnet som är att det är en stad med många människor, men som ändå erbjuder ensamheten. Det är inte alltid människor ute, och gatorna är inte fyllda. [informant]

Det finns enligt Easthope och Gabriel (2008) två sidor av flyttkulturen. Den ena sidan handlar om att som ung ha upplevt en längtan efter att lämna orten och bli en del av den kollektiva flytt som många unga genomför. Den andra sidan handlar om att unga konstruerar berättelser som förenar erfarenheter de gjort och positioner de haft under tiden de varit ifrån orten, berättelser som fortsätter att utvecklas när de återvänder. Unga tvingas in i förändring när de ser sin hemstad i ett nytt ljus och omförhandlar sin identitet utifrån de förändrade omständigheterna (Easthope & Gabriel, 2008).

I unga vuxnas reflektioner kring att återvända till sin uppväxtort uppges familj och vänner som starka anledningar till återflytt (Haartsen & Thissen, 2014; Leyshon, 2011). Unga beskriver också en känsla av tillhörighet till uppväxtorten (Farrugia, Smyth & Harrison, 2014; Leyshon, 2011). Känslan av tillhörighet kommer sig av att man känner personer i sin omgivning och är känd för andra, men handlar även om minnen från uppväxten. Att flera generationer av släkt har bott och verkat på platsen bidrar också till att man upplever anknytning till platsen (Farrugia, Smyth & Harrison, 2014; Haartsen, Stockdale & Theunissen, 2018; Leyshon, 2011; Westin, 2012). Unga uttrycker att de upplever viss isolering på en mindre ort, då den inte erbjuder samma utbud som den större staden. Trots det beskriver många en känsla av fortsatt anknytning till boendeorten.

Platsen som fysisk och social miljö uppges även ha betydelse för unga personer under deras identitetskapande då den är en del i uppfattningen om en själv

och föreställningen om ens framtida jag (Farrugia, Smyth & Harrison, 2014). Platsen blir därmed en viktig del i en nyanserad förståelse av unga personer. Platsanknytning handlar enligt Westin (2012) om de band som kan finnas mellan en människa och en plats och som medverkar till att man känner sig hemma. Likaså har tiden som en person har bott på en ort betydelse för känslan av att känna sig hemma. Denna känsla ser olika ut för olika personer, varför det är svårt att omsätta känslan i konkreta faktorer.

Tiden som ung vuxen

Tiden som ung vuxen innebär stora förändringar i livet och enligt Wängqvist (2018) är innebörden av att vara vuxen diffus. Normer och föreställningar talar om vad individer ska åstadkomma och uppleva under sina ungdomsår innan de övergår till att vara vuxna. Många unga upplever en ambivalens i den perioden, vilket kan förstås i relation till de förpliktelser som vuxenlivet beskrivs innebära. Det beslutsfattande som unga ställs inför kan även förstås i relation till den utveckling av identiteten som sker under perioden och till vetskapen om att ett val visserligen kan innebära att öppna en dörr, men även att stänga en annan.

Individens socioemotionella utveckling kan användas för att skapa förståelse för perioden som ung vuxen (Frisén, Hwang & Nilsson, 2018). Det handlar om hur unga vuxna relaterar till personer som finns i deras närhet, såsom familj och vänner. Det handlar också om hur unga närmar sig samhället och om hur deras

förståelse om och engagemang i sig själva kommer till uttryck. Den socioemotionella utvecklingen är en del i övergången till att vara vuxen. Tiden som ung vuxen innebär frihet på så vis att den som inte längre är barn har tillgång till vuxnas rättigheter och därmed kan utöva ett större inflytande än barn, men den innebär också ansvar, krav och förväntningar.

Identitetsfrågor är något människor funderar kring under livets alla skeenden, men de framträder inte minst i samband med tiden som ung vuxen (Frisén, Hwang & Nilsson, 2018). Identitet handlar bland annat om självbild, om den medvetenheten som den unga har om sig själv som unik person. Under denna period brukar frågor om framtid och olika val, gällande allt ifrån utbildning och arbete till partner, aktualiseras. Det handlar om att den unga utforskar sig själv och sin nära omgivning och i mötet med omvärlden skaffar sig personliga erfarenheter som påverkar identitetsprocessen. Det kan också handla om att den unga bearbetar frågor om vad som är viktigt i livet.

Det goda livet

Välbefinnande, eller närmare bestämt subjektivt välbefinnande för att förtydliga att det handlar om en persons egen upplevelse (jmf. Diener 1984; 2000; Diener, Lucas & Oishi, 2018), handlar om att må gott, vara glad och känna tillfredsställelse. Subjektivt välbefinnande är nära besläktat med livskvalitet, vilket också baseras på subjektiva upplevelser och värderingar av vad ett bra liv är. Att människor upplever att de har ett bra liv, det är vad livskvalitet handlar om. Det är det här sättet att närma sig (att definiera) det goda livet som kallas subjektivt välbefinnande. Ibland kallas det helt enkelt för lycka (Diener, 2000). Lycka kan enligt Fors och Brülde (2011) också ses som en kombination av subjektivt välbefinnande och livstillfredsställelse (en persons värdering av livet som helhet). Fors och Brülde (2011) menar att dessa tre – lycka, välbefinnande och livstillfredsställelse – alla är olika, men nära relaterade, mått på lycka.

Sociala relationer påverkar upplevelsen av lycka på så sätt att nära och frekventa relationer bidrar till att människor blir lyckligare (Fors & Brülde, 2011; Brülde & Fors, 2014). De som ofta träffar grannar eller, ännu hellre, vänner tenderar att i genomsnitt vara lyckligare (Fors & Brülde, 2011; Brülde & Fors, 2014). Även utbildning och arbete har visat sig ha betydelse för den upplevda lyckan. Högutbildade upplever enligt Brülde och Fors (2014) en högre grad av meningsfullhet än vad lågutbildade gör, men även förvärsarbete bidrar till upplevelsen av meningsfullhet.

Faktorer som påverkar en persons subjektiva välbefinnande och känsla av att vara nöjd är bland annat psykisk och fysisk hälsa, arbete, fritid och sociala rela-

tioner (se ex. Fors & Brülde, 2011). Fritidsaktiviteter och engagemang i ideella organisationer har visat sig vara betydelsefullt, samtidigt som besök på restauranger och pubar och att shoppa har påvisats ha mindre påverkan på det subjektiva välbefinnandet. Människor som bor på landsbygden tenderar enligt Brülde och Fors (2014) att uppleva ett högre välbefinnande än de som bor i städer eller tätorter, och de som bor i hus eller villa känner högre välbefinnande än de som bor i lägenhet (Brülde & Fors, 2014).

Unga i Västervik

Tendensen att unga vuxna lämnar Västervik har väckt nyfikenhet hos forskare och de senare åren har studier kring ämnet genomförts (ex Beckman, 2018; Holm, Henriksen & Beckman, 2019). När unga i Västervik reflekterar kring sin framtid och olika framtidsval framkommer bilden av att väga olika former av ”livsstil” mot varandra (jmf Beckman, 2018; Holm, Henriksen & Beckman, 2019). Den stora och den lilla staden presenteras som motsatser till varandra, exempelvis genom att storstaden anses erbjuda en puls medan den lilla staden sägs ge ett lugn.

Flertalet av de unga vuxna i Beckmans studie (2018) ger uttryck för att de kan tänka sig att bo kvar i Västervik. Samtidigt uttrycker de en tveksamhet kring att stanna utifrån flera olika faktorer: möjlighet till sociala relationer, arbete och utbildning, hur självbilden påverkas av att stanna respektive flytta samt hur andra ser på individer som stannar respektive flyttar. De platsspecifika egenskaperna kring staden, såsom den havsnära placeringen av stadskärnan och närheten till natur och skärgård, lyfts fram som positiva (Beckman, 2018; Holm, Henriksen & Beckman, 2019). Västervik lyfts också fram som en plats som inger en känsla av närhet, trygghet och lugn. Med sådana beskrivningar motiverar flera unga att Västervik är en plats som passar bäst för barnfamiljer och pensionärer.

Tidigare studier (Dalsgaard Pedersen & Gram, 2017; Easthope & Gabriel, 2008; Haartsen & Thissen, 2014) visar att det finns en norm kring att unga i småstäder måste flytta för att bli något. Studier från Västervik visar på en liknande bild (jmf Andersson & Beckman, 2015; Holm, Henriksen & Beckman, 2019). Samtidigt som informanterna uttrycker att de vill stanna i Västervik beskriver de att det finns en tveksamhet kring valet som påverkas av deras upplevelse av att behöva försvara och motivera sitt beslut. Ambivalensen handlar också om hur unga ser på sig själva och vilket utrymme det finns att påverka bilden av sig själv i en liten stad där alla känner alla. Behovet av att motivera sitt beslut av boendeort är inte lika tydlig hos de som är nyinflyttade som hos de som är uppvuxna på orten och har valt att stanna kvar (Andersson & Beckman, 2015).

UNDERSÖKNING

Syfte och frågeställningar

Fokus för studien är unga vuxna som har valt att flytta till Västervik. Det inkluderar såväl de som har flyttat till staden från andra orter – *nyinflyttare* – som de som har återvänt efter en tid på annan ort – *återvändare*. Syftet med studien är att undersöka dessa unga vuxnas upplevelser av att leva och bo i Västervik. Vilka var anledningarna till att de flyttade (tillbaka) till Västervik? Hur upplever de att det är att leva och bo i Västervik? Upplever de att flytten till Västervik har påverkat deras liv, och i så fall hur? Vilka reflektioner gör de kring valet att stanna kvar eller ej?

Metod och material

Att tänka på metod som en färdrutt som tar resenären från en punkt till en annan kan vara ett bra sätt att förstå vad vetenskaplig metod handlar om. De metodval som fattas av uppsatsskrivaren, forskaren eller utredaren kan ses som försök att finna eller skapa en väg som tar oss från brist på kunskap till kunskap, från en obesvarad fråga till ett svar.

[Svensson & Ahrne, 2015, s. 17]

I studien har informanternas upplevelser av och reflektioner över sina liv varit i fokus. Det har handlat om att försöka förstå informanternas utsagor, inte om att försöka förklara dem (se ex Bryman, 2011). För att göra detta har samtalsliknande intervjuer och skriftliga berättelser använts.

Västervik Framåt, Inflyttarservice samt Campus Västervik har varit behjälpliga med att sprida information om studien. De personer som anmälde sitt intresse att delta fick sedan välja om de önskade göra det via intervju eller via skriftlig berättelse. Informanterna gavs möjlighet att ta med egna foton av Västervik i syfte att spegla deras upplevelse av Västervik.

Intervjufrågorna arbetades fram utifrån syfte och frågeställningar. Öppna frågor formulerades för att bjuda in informanterna till samtal. Frågorna för de skriftliga berättelserna baserades på samma mall, men

vissa mindre förändringar genomfördes för att anpassa frågorna för skriftliga svar. Fem personer valde att intervjuas och två valde att lämna skriftliga berättelser. Frågorna för skriftliga svar skickades via e-post. Av de två svaren har ett inkluderats i studien. Ett svar exkluderades då det inte föll inom ramen för studiens urval.

Informanterna i studien har således varit totalt sex personer. De har bott i Västervik i mellan tre månader och tre år, de flesta mellan ett och tre år. För återflyttarna anger det tiden efter återflytt. Samtliga informanter har någon form av akademisk utbildning och arbetar idag inom ett tjänstemannayrke, vilket var en tillfällighet och inte något vi eftersträvade i studien. Två av deltagarna är *återvändare* som har växt upp i Västervik. *Återvändarna* flyttade från staden under ungdomstiden, men valde efter ett antal år i större städer att flytta tillbaka till Västervik. *Nyinflyttarna* som grupp utgörs av fyra deltagare som har valt att flytta till Västervik.

Inför deltagandet informerades informanterna både muntligt och skriftligt om studiens genomförande, om att deltagandet var frivilligt och om att de när som helst kunde avbryta sitt deltagande utan att uppge anledning. Information lämnades också om att alla personuppgifter och allt insamlat material (intervjuerna och de skriftliga berättelserna) behandlas strikt konfidentiellt samt att informanternas namn inte kommer att uppges i förbindelse till foton de bidragit med. Slutligen gavs information om hur resultatet av studien kommer att användas. Samtliga samtyckte såväl muntligt som skriftligt.

Materialet samlades in under sommaren 2019. Intervjuerna genomfördes i Campus Västerviks lokaler. Varje intervju pågick under cirka 60 minuter och spelades in för att sedan transkriberas ordagrant. Deltagarna befann sig vid intervjun eller besvarandet av frågeformuläret i åldersspannet 26–31 år. Perioden 20–25/30 år benämns av Frisé, Hwang & Nilson (2018) som ”ung vuxen”. Den deltagare som vid tiden för intervjun hunnit fylla 31 år inkluderades i studien då denne vid tiden för intresseanmälan befann sig inom det nämnda åldersspannet. Det insamlade materialet kodades och tematiserades med hjälp av tematisk analys (Braun & Clark, 2006). I en tematisk analys söker forskaren datamaterialet för att hitta upprepade mönster och centrala teman.

I resultatdelen benämns informanterna på tre olika sätt. I vissa delar tydliggörs huruvida informanten är *återvändare* eller *nyinflyttare*, i andra fall används ordet *informanter* som syftar på såväl återvändare som inflyttare. Studien omfattar ett litet urval och gör inte

anspråk på att kunna generaliseras, vilket inte heller är syftet. Snarare kan studien ses som ett bidrag till förståelsen för hur unga vuxna kan uppleva sitt liv i samband med en flytt till Västervik.

RESULTAT

Resultaten presenteras under fem rubriker som visar på den process som pågår hos informanterna i och med flytten till Västervik, det vill säga från det att de flyttade (tillbaka) och fram till hur de upplever sin situation idag. De olika delarna i resultatet väger lika tungt, varför presentationsordningen alltså endast är avsedd att hjälpa läsaren att följa processen. Vi börjar med att presentera informanternas reflektioner kring *Att flytta från, flytta till eller återvända till Västervik* och fortsätter med styckena *Att må gott, Att känna sig hemma och att landa* och *Att stanna kvar eller ej*. Till sist avslutar vi med ett stycke vi kallar *Ändrad syn på livet?*

Att flytta från, flytta till eller återvända till Västervik

Flera av informanterna kommer ursprungligen från mindre orter, men har under en längre eller kortare period bott i en större stad. De skäl de anger för flytten till storstaden är studier och/eller arbete och en önskan om att få tillgång till ett större utbud av nöjen, kultur och krogliv och storstadslivets puls. Många hade inför flytten en önskan om att komma bort från lugnet och en miljö där de upplevde att det saknades möjlighet till anonymitet. En önskan om att ha möjlighet att vara ”på ett annat sätt” eller ”ett annat jag” beskrivs.

Återvändarna uttrycker att de upplevde de befintliga sociala nätverken i Västervik som delvis hämmande då det redan finns en föreställning om vem och hur de var. En stundande flytt från den mindre orten gav informanterna hopp om att få uppleva andra sociala sammanhang och träffa människor som de annars kanske inte hade mött. Väl någon annanstans och i en större stad saknade de dock flera av dessa ovannämnda aspekter, vilket lockade dem tillbaka till en mindre ort – och slutligen till Västervik.

Det var så stressat och det var så mycket att göra, medan jag fann ett sånt lugn av att va' här. Det kändes som att dagarna var eviga, dom tog aldrig slut när jag var här.

[återvändare 2]

Framträdande i resultatet är att flera av informanterna har sökt sig till lugnet. Lugnet innefattar i den meningen såväl miljön och närheten till havet och naturen som det lugn en mindre stad ger. Även platsen och de vackra omgivningarna uppges vara anledningar till flytten till Västervik. Flertalet nyinflyttare beskriver att det delvis var en slump att de hamnade just i Västervik och att de från början hade sett orten som en mellanstation. Men väl där trivdes de så pass bra att de stannade längre än planerat, och idag kan de se en möjlig framtid i Västervik.

Med boende känns det som att det tidigare har varit väldigt tillfälligt, att jag har vetat att det har varit tillfälligt, så att man kanske inte helt känner sig hemma där. Men nu tycker jag att jag mer och mer börjar känna mig hemma. Nu vet jag ju att det är lite mer, alltså tills vidare i alla fall, och inte bara en viss period.

[nyinflyttare 3]

För flertalet informanter föll valet på just Västervik då de blivit erbjudna arbeten där de såg utvecklings- och karriärmöjligheter. Flera beskriver att de tidigare hade en föreställning om att det inte fanns möjlighet till ett bra arbete, en bra lön och en karriär på en mindre ort medan några säger att de erbjöds just det arbete de önskat och att de fick en lön som de inte hade trott att de kunde få i en mindre stad.

För det var ju mycket det att jag kände att jag kunde kanske inte jobba med det jag ville här eller kunde göra det jag ville här. Men nu när jag har börjat landa och har fått ett jobb som jag trivs med så har jag ju inte riktigt samma behovskänsla av att behöva flytta igen.

[återvändare 1]

Gemensamt för såväl återvändare som inflyttare är att beslutet att flytta (tillbaka) till Västervik beskrivs som en process där de unga har vägt olika faktorer och livsvärden, såsom natur, miljö, lugn, pulserande stadsliv, kultur, socialt utbud, arbete, bostad och ekonomi,

mot varandra. Av betydelse för valet av ort var också möjligheten till fritidsintressen. Flera av nyinflyttarna hade inför valet undersökt möjligheterna att utöva sina tidigare intressen, allt från sport till musik, kultur och politik, i Västervik. Några nyinflyttare berättar också att beslutet påverkades av att de kommit i kontakt med före detta Västerviksbor som ”talat gott om staden” när det gällde såväl orten som sådan som specifika arbetsplatser.

Att må gott

Framträdande i informanternas reflektioner och beskrivningar av att leva och bo i Västervik är att det har bidragit till en ökad känsla av välbefinnande och livskvalitet. Informanterna återkommer till beskrivningar av platsen – att miljöer och omgivningar, men också de korta avstånden och närheten till havet, grönområden och naturen, bidrar till denna känsla. Närheten till havet har varit en naturlig del i alla informanternas uppväxtmiljö och flera uttrycker att de saknade den under tiden på annan ort.

Det är så himla ... Det är ju det som är livskvalitet om något, för nu är ju jag från skärgården från början och jag har saknat havet enormt mycket de senaste tio åren, så för mig så är det verkligen såhär [en] bekräftelse [på] att jag är på en mycket rimligare plats, att få vara så nära havet, att bada eller att bara vara vid havet. Lugnande och trevligt.

[nyinflyttare 1]

Västervik beskrivs som en vacker, lugn, trivsam och trygg plats. Informanterna skildrar orten i kontrast till storstadslivet: att det finns tysta platser utan bilar och buller, att färre människor är i rörelse och att människorna som rör sig inte förmedlar samma stress som i den större staden. Känslan av lugn och trivsel beskrivs med hjälp av målade miljöbeskrivningar och förmedlas i berättelser om hur man i Västervik har möjlighet att förflytta sig från centrumkärnan och ut mot promenadstråk och klippor med vackra vyer och badmöjligheter.

Informanterna berättar vidare om den positiva upplevelsen av att ha nära till natur och hav genom att hela centrum omges av viken och av att se solnedgången över vattnet. Smultronställena som nås med bara en promenad eller en cykeltur beskrivs som betydelsefulla och som något de vill dela med andra som står dem nära.

Och sedan att sonen får växa upp i den här miljön och [att] det är så nära att åka ut och bada och såna saker [...] uppskattar man ju på ett helt annat sätt, så absolut.

[återvändare 1]

Flera av informanterna uttrycker med ett skratt att de har börjat cykla igen, något de inte hade gjort sedan de var barn.

Det är inte bara de korta färdsträckorna som uppskattas, utan även möjligheten att hitta en egen plats där de i lugn och ro bara kan vara och som ger utrymme för återhämtning. Informanten ovan fortsätter:

Om man åker ut och fortsätter och åker förbi Gränsö, och åker ut, ut, ut, så kan man komma ut till de här klipporna. Här har man varit väldigt mycket, här älskar jag att vara och här känner jag ett lugn, så hit kan jag åka och bara hänga en dag. [...] det är de här stora klippområdena och man ser ut i havet ... och det här är min plats, eller inte just exakt den här, inte så, men jag gillar att åka ut till de här klipporna som finns här.

[återvändare 1]

Just att avstånden är korta återkommer i informanternas reflektioner och beskrivs påverka deras liv i positiv mening genom att ge ett ökat välbefinnande. Det är enkelt och går snabbt att ta sig mellan olika platser, som exempelvis familjen, vänner, fritidsaktiviteter, arbetsplatsen och mataffären. Vardagen upplevs således som mindre komplicerad och informanterna har dessutom fått mer tid över till sociala relationer. Det har resulterat i en känsla av frihet och större möjligheter att disponera sin egen tid. Det öppnar i sin tur upp för spontanitet och en mindre planerad vardag. Platsen och miljöerna kring platsen blir symboler för den minskade stressen och lugnet som livet på en mindre ort för med sig.

Ja, men det här med att inte flänga, det är också att inte åka så mycket kollektivtrafik. Så mycket tid går inte åt till det, det känns ändå som man har lite mer tid ... Jag vet inte om det är så, men det känns så! Därför att det går snabbare att gå och handla och gå hem, då har man nästan hela kvällen ändå ...

[nyinflyttare 3]

Flera av informanterna har bott i större städer och jämför sin nuvarande situation med det de uttrycker

som ett stressigt storstadsliv med bilköer, kollektivtrafik och pendlande, stressade människor och krav på ständig aktivitet...

Men jag tänker nog att man är liksom... jag upplever det som att man i en storstad... man ska ut och va' social på krogen, eller man ska fan va' aktiv hela tiden. Det blir som ett förakt till sig själv att ligga hemma på soffan.

[återvändare 2]

... vilket nu har ersatts av tid ihop med nära och kära.

Jag och min sambo har en egen gemenskap, vi umgås ju väldigt mycket! Nu. Vi har liksom en ny fritid tillsammans nu [...] Så vi njuter fortfarande av att ha en gemensam vardag [...] Ja, att det inte alltid är jag som handlar och lagar mat, att vi gör det gemensamt, att vi planerar middag tillsammans. Veckan är inte bara att vi färdas till helgen, utan att vi... man kan ibland komma hem vid fem, på sommaren i alla fall, och ha sex vakna timmar där man kan göra saker, eller det är ljusst och man har lite energi. [...] så vi livsnjuter lite av det fortfarande, så vi har inte nött så mycket på varandra än, eller vi kan fortfarande njuta av att vi har tid!

[nyinflyttare 1]

Att känna sig hemma och att landa

Flertalet informanter uttrycker att de känner sig hemma i Västervik och betydelsen av sociala sammanhang återkommer i deras reflektioner.

Det är först nu jag känner att jag är tillbaka här, på riktigt, för jag har inte haft... jag har inte så många vänner kvar och jag har inte haft några kollegor, jag har inte kunnat byggt nåt nytt socialt nät här sen jag flyttade tillbaka, förrän nu. Nu kan man känna att man får lite kollegor och en samhörighet, även efter jobbet. För det har ju varit så att jag har åkt hit och lämnat det, jag har inte kunnat delta på samma sätt efter jobb.

[återvändare 1]

Sociala relationer, speciellt nära sådana, benämns som något av det viktigaste för att känna sig hemma på en ort. Att ha sin familj och goda vänner på nära håll, men också arbetskollegor som man har en nära relation till, lyfts fram. Även mer ytliga sociala relationer och sammanhang beskrivs som betydelsefulla då de kan utvecklas till närmre relationer. Flera informanter lyfter att om de inte hade haft en sambo hade nära vänner haft större betydelse.

Bilden på björken och havet betyder också närheten till detsamma. Till naturen. Naturen och havet är blott [ett] stenkast bort. Det är inga särskilda restider för att få en skymt av endera. Likaså bilden på havet och som en nära siluett av staden. Dess vattennära miljö. [informant]

Men, alltså, efter ett halvår så började jag känna såhär ”nja, jag vet inte riktigt, [jag är] inte riktigt beredd att lämna det här jobbet än, känner mig inte riktigt färdig liksom. Jag trivdes rätt bra. Ja, och så i samma veva så träffade jag... ja, min sambo då. Och då började jag känna sådär ”ja, nej, det kanske råkar bli så att jag blir kvar”. Och det var ju precis det jag inte skulle göra.

[nyinflyttare 4]

Informanterna lyfter även betydelsen av upplevd gemenskap för att känna sig hemma. Flera av dem har deltagit i arrangerade inflyttarträffar och deltar nu i olika typer av aktiviteter som ger ett socialt sammanhang. Informanterna beskriver gemenskap av olika former, allt ifrån ytliga bekantskaper till djupare relationer med nära vänner och familj. Gemenskap handlar enligt informanterna också om att känna sig inkluderad, som en del av en grupp eller ett sammanhang, och framförallt att inte känna sig utanför. En del i det som lyfts fram av några informanter är att känna sig som en del av staden, vilket innefattar att känna till stadens historia samt att känna sin närmiljö, såsom platser, gatunamn och områden. En av informanterna uttrycker att hen egentligen inte är särskilt intresserad av historia, men att inflyttarträffarna gjorde att hen insåg att det är betydelsefullt för just hen att känna till Västerviks historia.

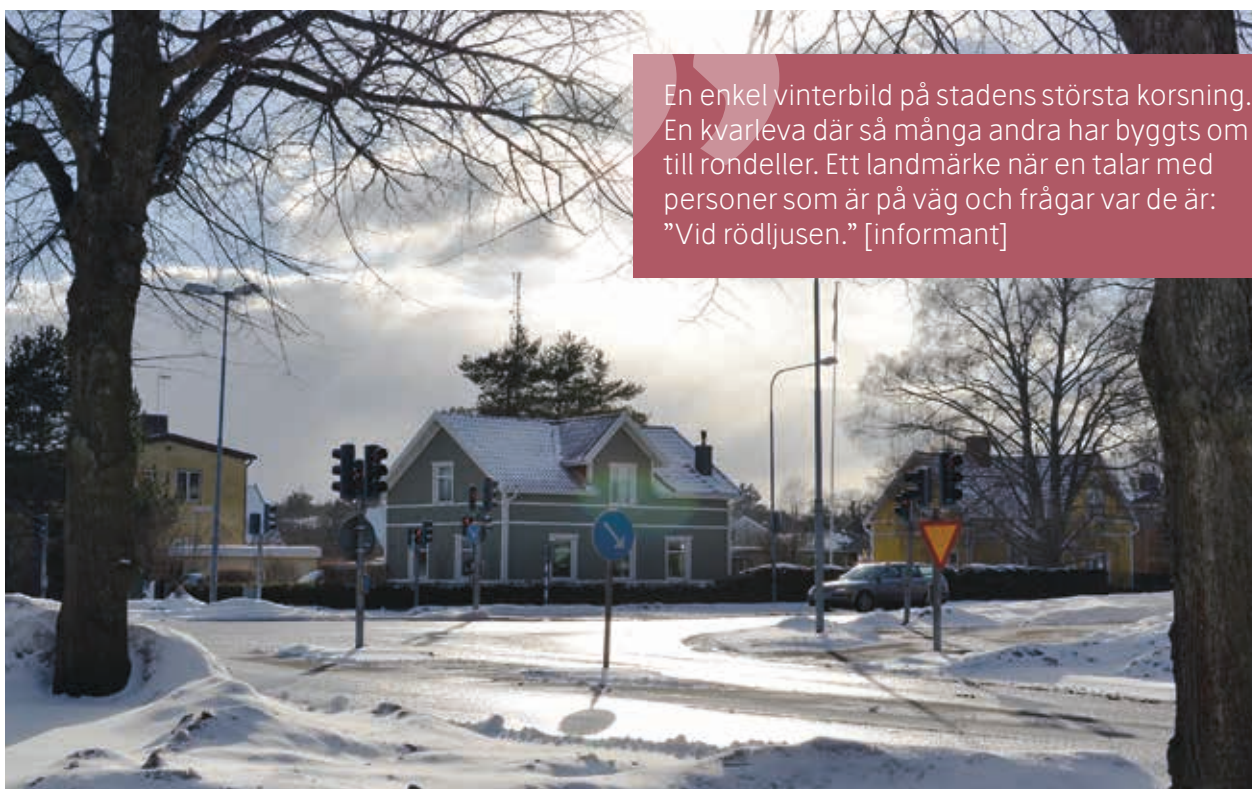
Första inflyttarträffen jag var på, det var nån sån bildvisning av Västervik på 50-talet. Det kan man ju tänka så, ”jaha, hur roligt är det då?”, men det var ju skitintressant! Och det tycker jag också är viktigt att man på nåt sätt har nån kunskap om vad som har varit liksom, i staden. Eh, så att, eftersom jag inte har varit här själv tidigare, så kan jag ändå tänka om jag går förbi ett hus: ”Det där skit-fula huset stod inte där på 50-talet, där stod det ett fint hus.” [...] Ja och ”brandstationen den låg ju där”. [...] när folk ändå refererar till saker att man ändå förstår.

[nyinflyttare 4]

Inflyttarträffarna som anordnas via Västervik Framåt beskrivs som viktiga av flera informanter. De fungerar framförallt kontaktskapande, som en mötesplats för nyinflyttare som vill skapa sociala nätverk. Informanterna beskriver hur de genom träffarna även har fått del av andras nätverk. De har börjat umgås med någon som har bjudit in flera, och på det sättet gemensamt skapat bredare kontaktnät. En av informanterna beskriver det som att få en ny familj.

På sätt och vis har vi hittat vår egen familj genom Västerviks inflyttarträffar.

[nyinflyttare 2]

Informantbild

Samtidigt lyfts det nätverk som inflyttarträffarna möjliggör som något sårbart. De nya sociala relationerna som skapas där är med andra inflyttare, vilket kan innebära att de är mer benägna att flytta igen.

Ytterligare något som lyfts fram som positivt och bidragande till att man känner sig hemma i Västervik är sättet och möjligheterna att umgås. Informanterna återkommer till skillnaderna mellan storstadsliv och småstadsliv. I storstaden präglas umgänget av planering med lite utrymme för spontanitet vilket skapar stress. I Västervik däremot upplever informanterna att umgänget sker mer spontant samt att det finns mer tid för umgänge. Det skapar i sin tur en avslappnad känsla och ett lugn hos informanterna. De beskriver att deras umgängen och framförallt formerna för umgänge skiljer sig åt från tiden innan de flyttade (tillbaka) till Västervik. Tidigare hade de flera olika grupperingar av vänner, medan de nu istället har en mindre krets som de umgås med.

Själva umgänget har nog alltid varit hög prio, att jag vill umgås med många, eller att ha såna aktiviteter. Men nu är det väl mer på ett annat sätt, nu kan det vara så att man umgås en hel helg med samma gäng, att man äter middag på fredagen och åker och badar på lördagen och gör något annat på söndagen. Så såg det inte ut tidigare, utan då var det kanske att man träffade någon på förmiddagen och någon på kvällen och nästa dag var det någon annan.

[nyinflyttare 3]

En möjlig anledning till det nya sättet att umgås beskrivs vara att man är ny på orten. Men några informanter tar även upp att man på uppväxtorten naturligt skapar sig flera former av sociala grupperingar, som exempelvis barndomsvänner, klasskamrater och bekanta från fritidsaktiviteter eller ideella engagemang. Det sker även reflektioner om hur man lär känna nya människor efter att man har slutat skolan och börjar bli vuxen samt hur informanterna själva har upplevt att komma in i nya sociala sammanhang i Västervik.

Så det, det var det som var typ den lätta grejen liksom, att träffa några och hänga med. För det gick hyfsat fort liksom. Men, alltså, sen är det ju svårt att lära känna folk härifrån Västervik. Det tänker jag. För de flesta, jag var ju i [XX]-årsåldern när jag flyttade hit... Många i den åldern som är kvar kanske har skaffat barn, eller såhär. Eller ja, men har ett... ja, men redan har sina kompisar och inte aktivt söker det liksom.

Så det blir nog ganska naturligt att man söker sig till andra nyinflyttade också, eller det att man träffar nån genom jobbet liksom.

[nyinflyttare 4]

En upplevd känsla av lugn, trivsel och samhörighet på arbetsplatsen lyfts fram av flera informanter i kontrast till tidigare arbetssituationer som präglats av konkurrens och stress. Det visar sig i beskrivningar av en arbetsplats i Västervik som tillåter social gemenskap och där konkurrensen inom verksamheten inte är så tydlig. Det handlar om att uppleva gemenskap på arbetet och att finnas i ett sammanhang där individen är en del av det större sammanhanget.

Ja, men också nån slags livskvalitet och lugn! Jag kommer också från en organisation som är väldigt stor, med liksom professionalism absolut, men också en karriärism, med vassa armbågar och så. Så jag tänker också att jag har bytt ner mig till ett småstadsliv även i min organisation. Där det är lite mer lugn, man har en fikapaus där man har lite trevligt, allt är inte en tävling. [...] det har också svarat upp mot att det blir ett lugnare liv. [...] det är längre från storstadshetsen, eller vad man ska säga. Vilket är riktigt skönt!

[nyinflyttare 1]

Att stanna kvar eller ej

Informanterna reflekterar kring att stanna kvar i Västervik eller inte. Alla uttrycker att de trivs bra och att i stort sett alla parametrar som är viktiga för att stanna kvar finns på plats. De har jobb de är nöjda med, har kommit in i en gemenskap och befinner sig i sociala sammanhang bestående av både nära och ytliga relationer. De känner sig hemma i Västervik och upplever, som vissa uttrycker det, att de *har landat*.

Ända sen jag tog studenten så har jag alltid varit på väg mot nåt annat liksom. Men, när jag flyttade hit så var det lite som att jag landade på nåt sätt också [...] Det fanns liksom ingen bestämd nästa destination. Alltså, när jag har pluggat så har det alltid vart såhär att "nä, men när jag tar examen då måste man flytta iväg för att komma till nåt annat ställe och jobba". [...] Ja, så det var ju också skönt att säga "ja, jag skulle kunna få va' här hur länge jag vill".

[nyinflyttare 4]

Att de trivs på platsen och, som vissa säger, *känner sig hemma*, talar för att de kommer att stanna.

Nej, men jag ser ju potential på så sätt att... jag ser att det kan va' min framtida stad liksom. Just för att det finns mycket att göra och att, ja, folk är ju generellt trevliga ändå.

[nyinflyttare 4]

Samtidigt reflekterar de kring huruvida att stanna kvar i Västervik behöver vara ett definitivt val eller inte. De uttrycker att just nu känns det bra, men att de inte vågar säga något säkert eftersom de inte riktigt vet vad som kommer att hända i framtiden. Även ens partner och hens möjlighet till arbete och trivsel ses som centrala faktorer för att kunna bo kvar. De som inte har någon partner beskriver en framtida partner på ett liknande sätt: att om hen inte skulle trivas och/eller inte ha möjlighet att få ett arbete som hen trivs med skulle det kunna vara en anledning till att tänka annorlunda kring val av bostadsort.

Att finnas i ett sammanhang och att ha någon form för anknytning till orten, helst i form av nära sociala relationer, upplevs vara viktigt.

Ja, men precis, absolut. Jag måste finnas i nåt sammanhang för att trivas. [...] Ja, men på nåt sätt att man känner att... ja, men nån sorts trygghet. Och ett sammanhang. Inte ensamhet i alla fall, det är väldigt viktigt att man inte känner sig ensam.

[nyinflyttare 4]

För inflyttare som har flyttat långt ifrån nära och kära är avståndet till dessa en tänkbar anledning till att inte stanna kvar. Möjligheten att de i framtiden kommer att sakna närheten till familjen ses som överhängande och som en potentiell anledning till att vilja lämna Västervik om några år. Samtidigt belyser flera av informanterna, i relation till att ha familjen på håll, vikten av andra nära sociala relationer.

Jag har verkligen hittat ett socialt umgänge i Västervik, det tror jag spelar stor roll för att vi vill fortsätta bo här trots att våra familjer är från andra orter. [...] Jag tror att jag kommer bo här i omkring fem år till, sedan kommer vi nog tröttna på att ha långt till familjerna. Men jag hoppas att vi kommer bo här längre än så.

[nyinflyttare 2]

Känslan av ett annat lugn på arbetsplatsen lyfts även i samband med frågan om att stanna kvar eller ej. Den liksom möjligheter till karriär och ett bra löneläge framhålls stärka viljan att stanna kvar. Flera av informanterna lyfter också vikten av att ha ett arbete de trivs med och där de känner att de utvecklas.

Men det handlar väl om karriärutveckling och så, det är väl det jag ser som ett hot mot en framtid. Om jag skulle känna att jag inte utvecklades på jobbet. Eller inte trivdes av någon anledning.

[nyinflyttare 1]

Viktigt för informanterna är att känna tillhörighet och meningsfullhet. Vissa reflekterar kring att göra ett aktivt val, att bestämma sig för vad som är viktigt i livet. Arbetet får då mindre betydelse i förhållande till andra värden, såsom mer tid med familj och vänner.

Men det är om man bestämmer att det är jobbet som är det viktiga, vi kanske bestämmer att vi trivs så himla bra här att vi skiter i vad vi jobbar med. Det vore också en form av önskedröm, att kunna skita i det och nöja sig och bara landa på en plats.

[nyinflyttare 1]

För andra har det varit en mer omedveten process.

Och det är något som har kommit mer och mer, alltså att man ser en potential [i Västervik]. Och när man börjar omvärdera vad man tycker är viktigt i livet [...] så ser jag en mycket större fördel med att bo här och jag tycker att vi har en mycket större livskvalitet som funkar för oss. [...] Att vi har det nära, det är nära till allt, man kan ta cykeln och man kan cykla och bada och man kan... ja, nära till morföräldrar och farföräldrar eller så, det har alltid varit väldigt härligt att bo här, en känsla av frihet och sommarkvällarna.

[återvändare 1]

Ändrad syn på livet?

Flera informanter uttrycker att de efter flytten till Västervik har omvärderat vad som är viktigt i livet. Det är något som har skett över tid och vissa uttrycker att processen startade redan innan flytten. Flera återkommer till att de har fått mer tid över i vardagslivet,

Bild på stig som symboliserar närheten till sådana smultronställen. De finns en uppsjö av dem och de återfinns i princip överallt. Eftersom de är så många skapar de också möjlighet till att hitta de ensamma platserna, vilket jag uppskattar. [informant]

vilket har gett dem nya möjligheter. Dessa möjligheter har bidragit till den förändrade synen på vad som är viktigt i livet. Exempel på insikter är att man inte behöver så många alternativ för att bli nöjd och att familjen är viktigare än vad man tidigare trott. Det exemplifieras av en av informanternas reflektion att hen har blivit mer familjeorienterad och att det inte bara beror på flytten utan kan ses som en process över tid.

Arbete och karriär är fortsatt en viktig del av livet. Flertalet beskriver hur de har fått möjlighet till ett bra jobb men även att kortare avstånd mellan hemmet och arbetet har medfört en enklare vardag och mer tid för familj, vänner och fritidsaktiviteter. De som tidigare har pendlat längre avstånd mellan hem och arbete refererar till det som något som tillhörde livet precis när de avslutat sina studier, och ser det inte som ett alternativ för nutid eller framtid.

Storstadspuls, krog- och nöjesliv har bytts ut mot lugn och vackra omgivningar och för flera av infor-

manterna har det skapat reflektioner kring vad som är viktigt i livet och vad som är meningsfullt.

Och då är det så, vad är det jag egentligen saknar och vad är mer erfarenhet eller såna mer vanemässiga saker? Man tänker, om jag utesluter det som jag saknar mer för att det har varit mer som en vana så skulle jag säga att nej, jag saknar ingenting, faktiskt.

[återvändare 2]

Ja, och det är väl det man har insett nu, att det finns ju olika sätt att trivas på. Och jag har ju inte där jag har bott på de andra ställena haft samma känsla av lugn och trygghet.

[återvändare 1]

DISKUSSION

Platsen och betydelsen av sociala relationer och sammanhang

Föreliggande studie visar en positiv bild av Västervik och av att leva och bo där. För de flesta av informanterna blev inte livet i Västervik som de förväntat sig – det blev bättre. Så pass mycket bättre att det som från början var tänkt att enbart vara för en viss tid blev tills vidare. Huruvida tills vidare blir för alltid eller ej är ovisst, för vad som händer i framtiden kan de, som de själva uttrycker det, *inte sia om*.

Återkommande i informanternas reflektioner kring att leva och bo i Västervik är upplevelsen av ett ökat välbefinnande och högre livskvalitet. Subjektivt välbefinnande och livskvalitet handlar om upplevelser av *det goda livet*, vilket också kan uttryckas *lycka* (Diener, 1984; 2000; Diener, Lucas & Oishi, 2018; Fors & Brülde, 2011). Informanterna reflekterar kring livet i Västervik genom beskrivningar av platsen och dess omgivande miljöer, korta avstånd och närhet till olika ställen samt av att ha mer tid över och således mer tid till vardagsliv

och sociala relationer. De uttrycker också att de upplever sig ha mer tid för återhämtning och för att njuta av livet. Med utgångspunkt i Fors och Brülde (2011) och Diener (1984; 2000; Diener, Lucas & Oishi, 2018) kan det antas visa på en upplevelse av det goda livet och upplevd lycka.

Att ha sociala relationer är betydelsefullt för upplevelsen av lycka, men också för att livet ska upplevas meningsfullt (Brülde & Fors, 2011; 2014). Ju närmre relationer man har och ju oftare man träffas, desto större blir effekten. Det kan ses i informanternas reflektioner där relationerna till familj, sambo/partner och vänner lyfts fram som betydelsefulla, men där även mer ytliga sociala relationer, till exempelvis arbetskollegor, uppskattas. Det viktiga verkar inte vara att ha många olika nätverk utan just att ingå i ett sammanhang. Också att ha en anknytning till platsen lyfts fram som centralt, något som framkom även i Westins studie (2012). I relation till det visar sig informanterna i föreliggande studie, speciellt nyinflyttare med långt fysiskt avstånd till familj och släkt, upp en viss sårbarhet, en risk att känna sig ensam.

De [bilderna] bär ett antal olika teman samtidigt som de för mig symboliserar ett särskilt lugn som jag upplever i Västervik. [informant]

Livet på en mindre ort

Tidigare studier (Andersson & Beckman, 2015; Dalsgaard Pedersen & Gram, 2017) har lyft fram att det på mindre orter finns normer och föreställningar om att ungdomar måste flytta på sig för att bli något och att det påverkar ungas livsval. Trots att det i föreliggande studie inte har efterfrågats hur informanterna resonerar kring det framkommer föreställningar om livet på en mindre ort och bilden av den egna individen. I sina beskrivningar av Västervik återkommer informanterna till jämförelser av livet i småstaden med livet i storstaden. Storstaden står då för puls, fart och nya bekantskaper och den mindre orten för lugn och stabilitet. Föreställningarna om den mindre orten och valet att bosätta sig där är tydligare bland återvändare än bland nyinflyttare, vilket även tidigare studier har visat (jmf Andersson & Beckman, 2015).

Att normer och föreställningar påverkar livsval finns med som ett bakomliggande resonemang i föreliggande studie och framträder då och då under intervjutillfällena. Det blir alltså tydligt att normer och föreställningar som har skickats med den unga under uppväxten följer med och påverkar den unga vuxnas resonemang kring livsval. Det syns i beskrivningarna av huruvida valet ska bli att stanna kvar eller ej. Det finns också en vilja hos informanterna att inte följa strömmen, att göra sina egna val, och samtidigt beskriver de att de ställer sig undrande kring vem som avgör vilka livsvärden som är viktiga. De resonerar kring om det är deras egna förväntningar på sig själva och deras föreställningar om livet i en mindre stad eller om det är samhällets förväntningar som har starkast påverkan på de beslut de fattar. Andersson och Beckman (2015) samt Beckman (2018) beskriver liknande resonemang, att ambivalensen uttrycks i hur de unga ser på sig själva och vilket utrymme som finns att påverka bilden av sig själv i en liten stad där alla känner alla.

Easthope och Gabriel (2008) samt Haartsen och Thissen (2014) beskriver att unga ofta upplever en återflytt som ett steg tillbaka såväl i karriärutveckling som i personlig utveckling. Det är något som däremot inte bekräftas i denna studie. Tvärtom visar resultatet på att möjligheter har framträtt i och med återflytt respektive inflytt. I en undersökning genomförd av Kairos Future (2016) uppger unga vuxna avstånds-, arbets- och framtidsskäl som motiv för flytten bort från Västervik. Det bekräftas delvis av våra återvändare när de motiverar varför de en gång lämnat staden, men samtidigt uppges arbete som ett skäl till att återvända eller flytta till Västervik. Uttalanden som att ”jag visste inte att dessa möjligheter fanns här” är talande för upplevelsen. Informanterna beskriver arbetsmiljön som

mindre karriärstisk än i den stora staden, vilket också bidrar till den professionella utvecklingen. Det finns en upplevelse av att hjälpas åt på arbetsplatsen istället för att sträva mot individuella mål. Dock finns en fortsatt tveksamhet kring Västervik då flera av informanterna resonerar kring hur deras eventuella karriärmöjligheter kan komma att se ut. Några beskriver att de har ett arbete de trivs med, men att de ännu inte har undersökt möjligheterna att få det arbete som skulle kunna vara nästa steg i karriären.

Easthope och Gabriel (2008) menar att unga tvingas in i förändring när de ser sin hemstad i ett nytt ljus och omförhandlar sin identitet utifrån de förändrade omständigheterna. Några av informanterna uttrycker djupa tankar om tillhörighet och ambivalens kring hemstaden i relation till självuppfattning: vem är jag och hur vill jag bli sedd av andra? Andra uttrycker en hållning som handlar mer om vad staden kan erbjuda i form av arbete, aktiviteter och friluftsliv. En sådan hållning ger uttryck för att det har skett en omvärdering av den lilla stadens möjligheter och att det har medfört att en ung vuxen börjar resonera i termer av att vilja stanna kvar. Det kan jämföras med Beckman (2018) som i sin studie visar att de unga omvärderar bilden av sig själva och sin livssituation i relation till den lilla staden.

Utbildningsmöjligheterna var för de unga i Beckmans studie (2018) en viktig förutsättning för att stanna i Västervik. Så är inte fallet i föreliggande studie där samtliga redan har en akademisk utbildning och är etablerade på arbetsmarknaden. Gemensamt för denna studie och Beckman (2018) är att de unga beskriver en reflekterande process kring beslutet att stanna i eller flytta till Västervik.

De upplevelser av Västervik som framkommer i Beckmans studie (2018) visar dels på uppskattning av lugnet och småstadskänslan, dels på frustration över avsaknaden av aktivitet, liv och rörelse. Kanske är det vad Easthope och Gabriel (2008) syftar på när de säger att unga tvingas in i förändring. Förändring behöver inte alltid upplevas positivt och kräver ibland tid för att processas. I föreliggande studie kan ambivalenta resonemang kring att flytta tillbaka ses som exempel på det. Ett exempel på det framkommer hos en informant som tydligt uttrycker en ambivalens kring valet att flytta till en mindre ort och ger uttryck för att beslutsfattandet var en process. Det som tidigare varit viktigt för informanten omvärderades i processen och nya värden upptäcktes. Genom att ens liv förändras sker också förändringar kring bilden av den egna personen och ens omgivning. Det kan enligt Frisen, Hwang och Nilsson (2018) och Wängqvist (2018) ses som en naturlig del av livet och tiden som ung vuxen.

Att gå in för landning

Närheten till såväl naturupplevelser som mataffärer gör att informanterna får mer tid över, vilket bidrar till upplevelsen av frihet och att ha makt att själv kunna styra sin tid. Beskrivningarna av platsen kan förstås som ett sätt att illustrera det. Informanternas miljöbeskrivningar, såsom av öppna hav, bara klippor och enskilda platser på cykelavstånd, kan vara försök att sätta ord på en känsla av självbestämmande, vilken kan vara svår att konkretisera.

Förändringen hos informanternas personliga uppfattningar om platsen och om vad som är viktigt i livet är sannolikt kopplad till flera aspekter, såsom platsen i sig och föreställningar om den lilla staden (jmf. Easthope & Gabriel, 2008) men även formandet av en identitet som ung vuxen (se ex Frisé, Hwang & Nilsson, 2018; Wängqvist, 2018). Enligt Wängqvist (2018) innebär perioden som ung vuxen ett förhållande om vilka livsvärden som ska samsas om utrymme. Den handlar också om normer kring vad som förväntas av den unga vuxna i de sociala sammanhang där hen befinner sig (Wängqvist, 2018). Uttryck som *att börja känna sig hemma* och *att landa* är återkommande i informanternas beskrivningar av deras respektive flytt. Att de inte vill fatta ett beslut kring

framtida boendeort behöver inte nödvändigtvis bero på platsen utan kan också påverkas av reflekterandet hos de unga vuxna kring vad som väljs bort om något annat får företräde (jmf Wängqvist, 2018). Det kan ses som en naturlig del av livet att fundera över frågor som rör den egna personen och vad man kan tänkas vilja uppnå. Ambivalensen som uttrycks blir därmed något att förhålla sig till som individ – hur de unga vuxna förstår sig själva i relation till de sammanhang de finns inom och till skapandet av sin egen identitet.

En del av processen kring att fatta nya beslut är beroende av vad livet och dess olika skeenden har att erbjuda. Flera informanter uttrycker en känsla av att känna sig hemma i Västervik, vissa säger att de *har landat*. Av studien framkommer inte vad som kommer först: att känna sig hemma eller att landa. Däremot verkar det som att det på något sätt har betydelse för informanternas förändrade syn på livet. Kanske är det en process där det inte går att urskilja vad som kommer först – en lång process som kan sammanfattas med *att gå in för landning?*

*Jag är mer lycklig nu än när jag flyttade hit.
Livet känns mer komplett.*

[nyinflyttare 2]

REFERENSER

- Andersson, Å. & Beckman, A.** (2015). "Jag skulle så jätte, jätte, jättegärna vilja ha ett fast jobb att gå till" – om att vara ung och arbetslös i Västervik. Rapport 2015:1. Trollhättan: Högskolan Väst.
- Beckman, A.** (2018). "Det handlar om att kompromissa" – unga vuxna samtalar om livsval, framtidstankar och hur det är att bo och studera i Västerviks kommun. Rapport i korthet 2018. Trollhättan: Högskolan Väst.
- Boström, L. & Dalin, R.** (2018). "Young people's opinions on rural Sweden." *International Education Studies* 11(6): 45–59. DOI: 10.5539/ies.v11n6p45.
- Braun, V. & Clarke, V.** (2006). "Using thematic analysis in psychology." *Qualitative Research in Psychology*, 3(2): 77–101.
- Brülde, B. & Fors, F.** (2014). Vad gör ett liv meningsfullt? I A. Bergström & H. Oscarsson (red.), *Mittfärd & marginal*. Göteborg: Göteborgs universitet: SOM-institutet. Tillgänglig: https://som.gu.se/digitalAssets/1487/1487659_037-050-br--lde-o-fors.pdf.
- Bryman, A.** (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder* (2. [rev.] uppl.). Malmö: Liber.
- Dalsgaard Pedersen, H. & Gram, M.** (2018). "The brainy ones are leaving: The subtlety of (un)cool places through the eyes of rural youth." *Journal of Youth Studies*, 21(5): 620–635. DOI: 10.1080/13676261.2017.1406071.
- Diener, E.** (1984). "Subjective well-being." *Psychological Bulletin*, 95: 542–575.
- Diener, E.** (2000). "Subjective well-being: The science of happiness and a proposal for a national index." *American Psychologist*, 55(1): 34.
- Diener, E., Lucas, R. E. & Oishi, S.** (2018). "Advances and open questions in the science of subjective well-being." *Collabra: Psychology*, 4(1).
- Easthope, H. & Gabriel, M.** (2008). "Turbulent lives: Exploring the cultural meaning of regional youth migration." *Geographical Research*, 46(2): 172–182. DOI: 10.1111/j.1745-5871.2008.00508.x.
- Farrugia, D.** (2016). "The mobility imperative for rural youth: the structural, symbolic and non-representational dimensions rural youth mobilities." *Journal of Youth Studies*, 19(6): 836–851. DOI: 10.1080/13676261.2015.1112886.
- Farrugia, D., Smyth, J. & Harrison, T.** (2014). "Emplacing young people in an Australian rural community: An extraverted sense of place in times of change." *Journal of Youth Studies*, 17(9): 1 152–1 167. DOI: 10.1080/13676261.2014.901495.
- Fors, F. & Brülde, B.** (2011). Välbefinnande och livstillfredsställelse i dagens Sverige. I S. Holmberg, L. Weibull & H. Oscarsson (red.), *Lycksalighetens ö*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet. Tillgänglig: https://www.gu.se/digitalAssets/1351/1351275_349-364-fors-och-br--lde.pdf.
- Frisén, A., Hwang, P. & Nilsson, B.** (2018). *Ungdomar och unga vuxna – utveckling och livsvillkor*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Haartsen, T. & Thissen, F.** (2014). "The success–failure dichotomy revisited: Young adults' motives to return to their rural home region." *Children's Geographies*, 12(1): 87–101, DOI: 10.1080/14733285.2013.850848.
- Holm, S., Henriksen, A. & Beckman, A.** (2019). "Här är ganska nice, men..." – ungdomars tankar om vad som är viktigt i livet. Rapport i korthet 2019. Trollhättan: Högskolan Väst.
- Kairos Future** (2016). *Omvärldsanalys för Västerviks kommun: Västervik mot 2030*. <https://www.vastervik.se/globalassets/kommun-och-politik/vision/omvarldsanalys-slutrapport.pdf> [2019-11-21].
- Leyshon, M.** (2011). "The struggle to belong: Young people on the move in the countryside." *Population, Space and Place*, 17(4): 304–325. DOI: 10.1002/psp.580.
- SOU** (2015:56). *Får vi det bättre? Om mått på livskvalitet*. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/contentassets/dbb4c911287747b3943b4f61cf2b344f/far-vi-det-battre-om-matt-pa-livskvalitet-.pf>.
- Stockdale, A., Theunissen, N. & Haartsen, T.** (2018). "Staying in a state of flux: A life course perspective on the diverse staying processes of rural young adults." *Population, Space and Place*, 24(8). DOI: 10.1002/psp.2139.
- Svensson, L.** (2006). *Vinna eller försvinna? Drivkrafter bakom ungdomars utflyttning från mindre orter*. Linköping: Linköpings universitet.
- Svensson, P. & Ahrne, G.** (2015). Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt. I G. Ahrne & P. Svensson (red.), *Handbok i kvalitativa metoder* (upplaga 2:2), s. 17–31. Stockholm: Liber.
- vastervik.se**. <https://www.vastervik.se/globalassets/kommun-och-politik/kommunfakta/scb/kommunfakta-fran-scb-om-vasterviks-kommun-2018.pdf> [2019-10-17].
- Westin, K.** (2012). Hemma i Norrland: om identitet och samhörighet med andra. I A. Lidström, A. (red.) *Ett delat Norrland: på väg mot regioner?* s. 127–137. Umeå: Statsvetenskapliga institutionen, Umeå universitet. Tillgänglig: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:umu:diva-53305>.
- Wängqvist, M.** (2018). Mellanrummet – utveckling och livsvillkor i de unga vuxenåren. I T. Johansson & E. Sorbring (red.), *Barn- och ungdomsvetenskap – grundläggande perspektiv*, s. 504–514. Stockholm: Liber.

Barn- och ungdomsvetenskapliga forskningsmiljön på Högskolan Väst arbetar strategiskt med forskningssamverkan tillsammans med verksamheter som har fokus på barn, ungdomar och unga vuxna. Målet för forskningsmiljön är att producera och sprida kunskap om barns och ungdomars livsvillkor och därmed stärka deras ställning i samhället. Forskningssamverkan med externa verksamheter är ett av de sätt som miljön arbetar på för att nå detta mål. Samarbetet sker i form av en samverkansmodell som avser att skapa goda förutsättningar för både forskningen och den externa samverkans parten. Samverkansmodellen utgår från en dialog mellan forskare och samverkanspart där parterna tillsammans utarbetar och formulerar undersökningsområde och forskningsfrågor.

Barn- och ungdomsvetenskapliga forskningsmiljön, Högskolan Väst
www.hv.se/BUV

Kristine Crondahl, Högskolan Väst
kristine.cron Dahl@hv.se

Anna-lena Borg, Högskolan Väst
anna-lena.borg@hv.se

Lisa Hedman, Campus Västervik
lisa.hedman@vastervik.se